

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Loppuraportti

Kestävää kasvua ja työtä 2014 - 2020
Suomen rakennerahasto-ohjelma

Viranomaisen merkintöjä

Saapumispäivämäärä 29.8.2019	Diaarinumero EURA 2014/5042/09 02 01 01/2017/ESAELY
Käsittelijä Pia Pirskanen	Puhelinnumero 029 502 4160
Hankekoodi S21051	Tila Valmis

1 Hankkeen perustiedot

Hankkeen nimi OSKE - osaamisen kehittämisen pajat	
Alkamispäivämäärä 1.8.2017	Päätymispäivämäärä 31.7.2019
Toimintalinja 3. Työllisyys ja työvoiman liikkuvuus	
Erityistavoite 6.1. Nuorten ja muiden heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymisen edistäminen	
Tukimuoto Työllisyyden ja osaamisen edistämiseen sekä sosiaaliseen osallisuuteen liittyvä kehittämishanke	
Hanketyyppi Hanke, jossa on henkilöitä varsinaisena kohderyhmänä	
Kustannusmalli Flat rate 17 %	

2 Tuensaajan perustiedot

Tuensaajan nimi Etelä-Savon Koulutus OY	
Y-tunnus 2249317-6	Hankkeen WWW-osoite http://www.esedu.fi
Yhteyshenkilön nimi Pekka Patama	
Yhteyshenkilön sähköpostiosoite pekka.patama@esedu.fi	Yhteyshenkilön puhelinnumero 050 669 1920

Muut tuensaajat (osatoteuttajat)

Tuensaajan nimi Mikkelin kaupunki	Y-tunnus 0165116-3
Tuensaajan nimi Mikkelin toimintakeskus ry	Y-tunnus 0944845-0

3 Tiivistelmä

3.1 Hankkeen toiminnan ja tulosten tiivistelmä

OSKE- Osaamisen kehittämisen pajat hanke (ESR) toteutui Etelä-Savon Koulutus Oy:n hallinnoimana 1.8.2017 – 31.7.2019. Hankkeen osatoteuttajina olivat Mikkelin kaupunki ja Mikkelin Toimintakeskus ry.

Hankkeen tavoitteena oli kehittää seinättömän työpajan malli, jossa ammatillisessa koulutuksessa valmistuvat/ valmistuneet nuoret voitaisiin ennakkoiden ohjata työllistymistä edistäviin palveluihin silloin, kun työllistymisen todennäköisyys nähdään pienenä. Tavoitteena oli myös kehittää koulutukseen ohjautumisen käytäntöjä.

Hankkeessa oli tavoitteena luoda myös ns. senioripaja-malli, jossa työllisyydenhoitoon liittyvä aktivointi ja työtoiminta toimisi vahvemmin koulutukseen ohjautumisen väylänä. Tämä tavoite oli erityisesti Mikkelin Toimintakeskuksen vastuulla. Näiden tavoitteiden ohella tarkoitus oli luoda työpajojen osalta uusi yhteistyömalli, jossa em. tavoitteet toteutuisivat myös hankkeen jälkeen. Työpajojen tulokset olivat tavoitteisiin nähden myönteiset. Välittömän asiakasohjauksen tuloksena 203:sta asiakkaasta työelämään siirtyi 47 ja koulutukseen 19. Yrittäjäksi siirtyi yksi. Hyvät tulokset perustuivat innostavaan ja asiakaslähtöiseen ohjaukseen. Nuorten työpajojen osalta yhteistyö toisen asteen koulutuksen kanssa tiivistyi ja tähän vaikutti erityisesti työpajojen muutto koulutuksen yhteyteen. Aikuisen ohjautumista koulutukseen pystyttiin lisäämään ja koulutuskeskustelut asiakkaiden kanssa ovat systemaattisia työtoiminnassa olevien asiakkaiden kanssa myös hankkeen jälkeen.

Haasteellisin asia hankkeen toteutuksen kannalta oli asiakkaiden ohjautuminen hankkeeseen. Kohderyhmäärittely indikoi varsinkin nuorten asiakkaiden kohdalta heikompaa motivoituneisuutta ja tämä yhdistettynä viranomaisohjauksen vähenemiseen teetti asiakasrekrytoinnin vaikeaksi koko hankkeen ajan.

Hankkeen toteutukseen vaikutti osaltaan myös samaan aikaan toteutunut toisen asteen koulutuksen koulutusreformi. Se toisaalta perusteli hankkeen tärkeyttä, mutta toisaalta se vei koulutushenkilöstön huomion oman työnsä uudelleenjärjestämiseen. Myös tutkintovaatimusten muutos aiheutti epätietoisuutta asiakasohjaustilanteissa.

Hanke tiivistä entisestään kolmen tärkeän toimijatahon yhteistyötä. Hanketta toteutettiin tiiviissä yhteistyössä ja kehittämistyön haasteet nähtiin yhteisenä jokaisen toimijatahon osalta. Hankkeen asiakkaat olivat pääsääntöisesti tyytyväisiä hankkeen tarjoamiin ohjauspalveluihin ja niiden vapaaehtoisuuteen.

3.2 Hankkeen toiminnan ja tulosten englanninkielinen tiivistelmä

The OSKE (Competence Development Workshops) -Project (ESF) was implemented in 1.8.2017 – 31.7.2019, managed by the Etelä-Savo Education Ltd. The project was carried out by the city of Mikkeli and the Mikkeli Operational Centre Association (Mikkelin Toimintakeskus ry.).

The aim of the project was to develop a model of a non-wall workshop in which young graduates/graduates in vocational education and training could be guided in anticipation of employment-enhancing services where the likelihood of employment is seen Small. The aim was also to develop training diversion practices.

The project was also aimed at creating The senior workshop model, where employment-related activation and work activities would work more strongly on training as a guiding pathway. This objective was, in particular, the responsibility of the Mikkeli Action Centre. In addition to these objectives, the aim was to create a new model of cooperation for workshops, Objectives would also be realised after the project.

The results of the workshops were positive for the objectives. As a result of the direct customer control, 203 of the customer's working life moved to 47 and 19 in education. One was transferred to the entrepreneur. Good results were based on inspiring and customer oriented guidance. In the case of youth workshops, cooperation with secondary education was intensified and this was particularly influenced by the migration training of workshops. Adult diversion to education was improved and training discussions with customers are systematic with customers in the workplace, even after the project.

The most challenging thing for project implementation was the diversion of customers to the project. The target group definition, especially for young customers, indicates lower motivation and this, combined with the reduction in government control, is difficult for the entire project.

The implementation of the project also contributed to the parallel education reform of secondary education at the same time. On the other hand, it justified the importance of the project, but on the other hand it took training staff to reorganise their own work. The change in the degree requirements also resulted in confusion in customer control situations.

The project further summarised the cooperation of three important operators. The project was implemented in close cooperation and the challenges of development were seen as common to each of the institutions. The project's customers were, as a rule, satisfied with the project's guidance services and their voluntary nature.

4 Hankkeen tarve, toteutus ja tulokset

4.1 Miten hanke onnistui vastaamaan kehittämistarpeeseen ja kuinka hankkeen tavoitteet toteutuivat?

Hankkeen tavoitteet ovat tiivistettävissä työpajakonseptin kehittämiseen, jossa työmarkkinoille siirtyvät "väliinputoajanuoret" olisi mahdollista tavoittaa ja tarjota heille vahvempi väylä työelämään tai sitten koulutuksen kautta työelämän. Tavoitteena oli myös aikuisten koulutukseen ohjauksen kehittäminen ja kaiken kaikkiaan vaikuttavamman työpajakokonaisuuden ja siihen liittyvän yhteistyön kehittäminen.

Hankkeen päätyttyä voidaan todeta, että työpajatoimintaan liittyvä yhteistyö kehittyi tavoitteiden mukaisesti varsinkin hankkeen toteuttajien kesken. Yhteistyö ammatilliseen koulutukseen ohjaamisessa vahvistui sekä kaupungin työllisyysneuvoston kuin myös työtoimintaa toteuttavan Mikkelin Toimintakeskus ry:n osalta. Hankkeen aikana vahvistui ajatus siitä, että työpajoilla on selkeä ja entistäkin vahvempi rooli nuorten koulutukseen ohjaamisessa. Tätä roolia vahvistaa toisen asteen koulutusreformi, siihen liittyvä jatkuva haku ja mahdollisuus toteuttaa koulutusta työelämälähtöisesti. Myös aikuisten työtoiminnan yhteys koulutukseen ja tutkinnon osien suorittamiseen vahvistui hankkeen aikana. Tätä teemaa edistettiin ns. Valo-valmennus konseptista tiedottamalla, mutta ehkä enemmän joustavan koulutukseen siirtymisen kehittämisellä.

Kevään 2019 työpajapäivillä yhden rinnakkaisseminaarin aihe oli nuorten tavoitettavuuden ongelma. Tämä haaste ilmeni myös OSKE-hankeessa. Nuoret, joilla on suurin riski ajautua ohjauspalveluiden ulkopuolelle, olivat haasteellisia tässäkin tapauksessa. Asiakasrekrytoinnista hanke teki sen havainnon, että aktiivisten ja elämänhallinnassaan ongelmia omaavien nuorten välissä on ryhmä, joiden tavoittaminen on haasteellista. Kyseiset nuoret eivät itse hakeudu ohjaukseen, mutta heidän tilanteensa ei kuitenkaan ole sillä tavalla todennettavissa vaikeaksi, että viranomaiset osaisivat kiinnittää heihin huomiota.

Aikuisten ohjaaminen työtoiminnasta koulutukseen oli onnistunutta toimintaa hankkeessa heti alusta pitäen. Onnistumisen taustalla oli korkeatasoinen työvalmennus ja työelämäläheinen työtoiminta. Onnistuneiden asiakastapausten keskeisin voimavara on ollut tässäkin tapauksessa ammattitaitoiset ja kannustavat projektityöntekijät, jotka omalla ohjaustaidollaan herättivät asiakkaassa innostuksen kouluttautumiseen. Joustava yhteistyö ammattisen koulutuksen opettajien kanssa on osa työvalmennuksen taitoa, joka toteutui hyvin hankkeessa.

Hankkeen toteutukseen vaikutti olennaisesti kaksi seikkaa. Ne olivat hankkeen aikana muuttunut asiakkaiden ohjauskäytäntö viranomaisten taholta. Toinen merkittävä asia oli toisen asteen koulutusreformi, joka vei koulutusorganisaatioiden päähuomion. Koulutusreformi ei ollut hankkeen kannalta pelkästään huono asia, sillä toisaalta se vahvisti hankkeen roolia ja sen tavoitteiden tärkeyttä. Asiakasyhteistyössä muuttuneet käytännöt kuitenkin hidastivat prosesseja.

4.2 Mitä välittömiä tuloksia hankkeella saatiin aikaan? Mitä vaikutuksia tuloksilla on?

Nuorten työelämään ohjaamisessa välitön tulos oli onnistuneet ohjaukset työelämään ja/tai koulutukseen. Hankeasiakkuuden päätyttyä asiakkaista työssä oli 47 (naisia 23), opiskelemissa 66 (naisia 35) ja yrittäjänä 1 (nainen). Opiskelustatuksesta on huomioitava, että jo opiskelemissa olevia aloitti hankkeessa 47, joten työttömyydestä opiskelemaan siirtyneitä oli 19, joka sekun on tuloksena merkittävä.

Onnistuneena välittömänä tuloksena voidaan pitää myös Foreammatti järjestelmän käyttöönottoperehdytystä. Nuorten työpajatoiminnassa pajatoimintojen profilointi edesauttaa koulutuksen ja työpajojen yhteistyötä.

Hankkeen aloitusvaiheessa kiinnitettiin huomiota ns. Valo-valmennukseen ja sen käyttöönottomahdollisuuksiin. Valo-valmennuksessa työllisyystoimenpiteenä työtoimintaa tarjoavat palveluntuottajat sisäistävät osallistujan kohdalla tutkintojärjestelmän mukaiset osaamisvaatimukset ja valmentavat asiakasta sen mukaisesti niin, että osallistujalla on mahdollisuus hakea osaamisen tunnustaminen näyttönä. Hankkeen aikana todettiin, että kyseinen toimintamalli vaatii valmennusyksiköltä paljon. Jo tiedossa olevan valmennustaidon (asiakkaan kohtaaminen, kannustaminen, työjohtaminen) lisäksi työvalmentajalta vaaditaan kyseisen koulutusalan tuntemusta ja ymmärrystä siitä, mitkä ovat kyseisen osaamisen työelämävaatimukset.

Hankkeen alkuvaiheessa kiinnostusta Valo-valmennukseen oli useammalla yhdistyksellä, mutta rahkeita toteutukseen ei kuitenkaan kaikilla. Valo-valmennuksen markkinoinnissa korostettiin sitä, että pitkässä työtoimintajaksossa on mahdollista oppia niitä samoja asioita, joita joihinkin tutkinnonosiin on tavoitteina sisällytetty. Samalla myös korostettiin sitä, että Valo-valmennuksessa oppilaitoksen rooli on marginaalinen, koska se toimii pelkästään näytön vastaanottajana ja siihen liittyvän prosessin toteuttajana.

Tämä lähtöasetelma, jossa toisaalta koulutusorganisaatioille todistettiin, että kyse ei ole koulutuksesta, mutta samalla yritettiin myös kasvattaa työvalmennuksen uskottavuutta tutkinnonosien vaatimuksia tavoittelemalla, oli haastava. Koska Valo-valmennus oli konseptina ammatilliselle oppilaitokselle vieras, ei siihen alussa meinannut löytyä luontaista suhtautumistapaa. Työtoiminnassa olevien asiakkaiden kannalta oli lopulta merkityksellisempää se, että hankkeen toimesta oltiin koulutukseen ohjauksessa aktiivisia ja Valo-valmennus alistettiin enemmänkin vain keinoksi toteuttaa tätä tavoitetta silloin, kun muut vaihtoehdot eivät olleet jostain syystä käytettävissä. Tämä aktiivinen koulutukseen ohjaus tuotti lisääntyvää yhteistyötä kouluttajien ja työvalmentajien välille. Tämä taas edisti Valo-valmennuksen toteuttamista, sillä kouluttajille on helpompaa tunnustaa osaamista, kun on tiedossa, missä olosuhteissa sitä on kehitetty.

Hankkeen välittömänä tuloksena voidaan nähdä myös projektisuunnitelmaan kirjattu työpajatoimintaan liittyvän yhteistyösuunnitelman laatiminen. Tammikuussa 2019 Etelä-Savon Koulutus Oy:n omistajatapaamisessa annettiin Mikkelin kaupungin työllisyyspalveluista vastaavalle hallintojohtajalle tehtävänanto selvittää Mikkelin kaupungin työllisyyspalvelujen mahdollinen osatoteutus Esedun toimesta. Tähän selvitystyöhön myös OSKE-hanke antoi oman panoksensa.

Hankkeen päättyessä ei ole vielä selvyyttä siitä, millaisessa muodossa nuorten työpajatoimintaa jatketaan. Valmistelujen yhteydessä osapuolet olivat kuitenkin yksimielisiä siitä, että nuorten työpajatoiminnan merkitys toisen asteen ammatillisen koulutuksen toteuttamiseen on kasvanut ja että kaikissa vaihtoehdoissa tämä tulee huomioida. Aikuisten työpajatoiminnan osalta hankkeessa toteutettu koulutukseen ohjaamisen malli ja osaamisen kerryttäminen jo työtoiminnan aikana nähtiin suuntana, jota tulee vahvistaa. Selvitystyö ja siihen liittyvä keskustelu herätti työpajatoimijoissa myös huolta. Koulutusteeman korostaminen nähdään uhkana niiden nuorten tarpeille, joille kouluttautuminen ei ole ajankohtainen tavoite ohjauksen tavoitteena. Erilaisista näkemyksistä huolimatta keväällä 2019 käyty keskustelu selvitystyön taustalla on lisännyt yleistä tietoisuutta työpajatoiminnan nykytilasta, mahdollisuuksista ja myös uhkista, joita on syytä välttää.

4.3 Miten hakemuksen kohteena olevaa toimintaa jatketaan ja tuloksia sekä kokemuksia hyödynnetään hankkeen päättymisen jälkeen?
OSKE-hankkeen kokemuksen myötä on vahvistunut käsitys siitä, että palvelujen ketjutus lisää asetettujen panosten vaikuttavuutta. Lisäpalveluja on mahdollista tarjota koulutustaan päättävälle, mutta sekin edellyttää yhteistä suunnittelua paremman tuloksen saavuttamiseksi. OSKE-hankkeessa jouduttiin hankeajan lyhydestä johtuen toimimaan siten, että kokeiluja ryhmien kanssa tehtiin "lennossa", jolloin ajankohta ja tilaisuus ei ollut aina optimaalista nuorten kannalta. Tämä turhautti myös opettajia, jotka kokivat hanketyön joskus jopa häiriöksi tai sitten he harmittelivat sitä, että mahdollisuus hyödyntää projektin lisäresursssia ei ollut otollisin.

Toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa on koulutusreformin myötä kiinnitettävä enemmän huomiota valmistuvan opiskelijan työllistymiseen ja urajatkumoon. OSKE-hankkeessa päästiin käytännössä kokeilemaan sitä, miten tämä uudistus antaa tilaisuuden myös koulutuksen ulkopuolisille työllisyystoimijoille osallistua valmistuvien opiskelijoiden jatkosuunnitelmien tekoon. Työllisyystoimenpiteenä aikuisille toteutetun työtoiminnan osalta hanketyöskentely on taas helpompaa ja siihen ollaan jo totuttu. Haaste on enemmänkin se, että miten aktivoida asiakkaat hyödyntämään muitakin mahdollisuuksia kuin pelkästään työtoimintaa? Hankkeessa todistettiin taas se, että vaikeassakin asiakaslähtöisessä aktiivinen, asiakaslähtöinen ja osaava ohjaustyö tuottaa asiakkaalle kokemuksen, että häntä arvostetaan. Tämä taas lisää asiakkaan omaa halua yrittää asioita, jotka aikaisemmin ovat tuntuneet vaikeilta tai turhilta.

OSKE-hankkeella on ollut oma roolinsa Mikkelissä toteutettavan työpajatoiminnan uudistamiselle. Toisen asteen koulutusreformi haastaa nuorten työpajat entistä enemmän kiinnittämään huomiota siihen, että nuoret ohjautuisivat koulutukseen tai että he eivät keskeyttäisi aloittamaansa koulutusta. Toisaalta nuoren on annettava myös saada vahvistusta päätökselleen urapolun muutoksesta, jos se on nuoren tulevaisuuden kannalta järkevintä.

Hankkeen aikana Etelä-Savon Koulutus Oy käynnisti myös omaa työpajatoimintaa Auto- ja tekniikkapajan muodossa. Varsinaista asiakastyötä ei hankkeen aikana siellä päästy testaamaan, mutta työpajan syntyä voidaan pitää yhtenä OSKE-hankkeen osatuloksena. Mikkelin Toimintakeskus ry:ssä VALO-valmennuksen malli nivelteli osaksi ohjauksen toteutusta. Tämän mahdollisti järjestössä harjoitettava työtoiminta, joka monelta osin noudattaa työelämän osaamis- ja tuottamisvaatimuksia.

Yhteistyötä ammattikoulutukseen jäi vielä kehitettäväksi mm. logistiikka-alalle, erityisesti varastopuolen osaamisalaan. Rakennuspuolelle meillä voisi olla annettavaa koulutukseen ja Kiinteistö- ja ympäristö palveluissa olisi mahdollista tiivistää koulutussopimusjaksojen yhteistyötä. Yleisesti ajateltuna työvalmennuksen ja koulutuksen yhteistyössä on vielä kehitettävää. Suuremmissa mittakaavassa ajateltuna kehitettävää olisi valmistuvien opiskelijoiden ohjaamisessa työelämään heti valmistumisen jälkeen. Näitä nuoria ei tällä hetkellä ehkä riittävästi tueta työelämään siirtymiseen. Miten työelämäläheinen työpajatoiminta voitaisiin liittää vastavalmistuneen nuoren tai aikuisen työelämän aloitukseen? Onko koulutuksen vastuuhajaajilla tarpeeksi tietoa työllistämistä edistävästä toimista, joihin he voisivat opiskelijoita ohjata.

4.4 Toteutuiko hanke aiotulla maantieteellisellä alueella tai kuinka alue mahdollisesti muuttui? Saavutettiinko suunniteltu kohderyhmä vai tuliko siihen muutoksia? Oliko muita toteutukseen liittyviä muutoksia?

Hankkeen kohderyhmää tarkennettiin muutoshakemuksella, joka jätettiin viranomaiselle 20.11.2018. Tässä muutoshakemuksessa kohderyhmää laajennettiin niin, että myös opiskelijaan päättävät voitiin ottaa hankkeen asiakkaiksi. Tämä oli tarpeellista siitä syystä, että koko hankkeen ajan oli vaikeuksia löytää keinoja saada kohderyhmään kuuluvat nuoret hankkeen asiakkaiksi.

Ohjauksen näkökulmasta asiakastyön haasteellisuus ei niinkään johdu siitä, millainen kokoelma asiakkaalla on sosiaalisia tms. ongelmia. Haasteellisimpia asiakkaita ovat ne, jotka eivät tunnista omaa tilannettaan ja mahdollisuuksiaan. Tämä lähtökohta oli hyvin tunnistettu OSKE-hankkeen projektisuunnitelmassakin, jossa ammattikoulutuksesta välttävästi valmistuneet olivat/ovat asiakassegmentti, jolle ei kohdisteta palveluja, joka ei välttämättä ole itse aktiivinen, mutta jonka työllistymistodennäköisyys on pieni.

Oske-hankkeen kohdalla toteutui paradoksi, joka on toistunut monen muunkin hankkeen kohdalla. Kehittämishajelmassa ja rahoitusperusteissa tunnustetaan kohderyhmä, joka tarvitsee ohjauksellista apua ja joka on jäänyt tai on vaarassa jäädä olemassa olevan palvelujärjestelmän väliinpuotajaksi. Yleensä kohderyhmä on siis sellainen, että sen tavoittaminen asettaa haasteita myös viranomaissektorille.

Hankkeen alkuvaiheessa päästiin kuitenkin nauttimaan toimivasta ohjauksikäytännöstä, jossa erikseen vastuutettu TE-hallinnon viranhaltija seuloi URA-järjestelmästä kohderyhmään kuuluvia nuoria ja lähetti heille velvoittavan kutsun tutustumis keskusteluun hankkeeseen, jolla oletettavasti oli mahdollisuuksia parantaa kyseisen nuoren tilannetta. Hankeasiakkuus oli tässäkin menettelyssä vapaaehtoinen, mutta projektin toteuttajalla oli mahdollisuus päästä tutustumaan asiakkaan tilanteeseen ja yhdessä arvioimaan sitä, että olisiko projektista mitään hyötyä asiakkaalle. Käytäntö oli hyvä, koska siinä yhdistyi viranomaisen mahdollisuus käyttää julkista valtaa ja projektityöntekijän henkilökohtainen ohjausosaaminen ja vapaaehtoisuus. TE-ministeriö kuitenkin kielsi kyseisen käytännön keväällä 2018, jonka jälkeen kohderyhmän tavoittaminen vaikeutui oleellisesti.

Hankkeen aikana kokeiltiin seuraavia käytäntöjä nuorten asiakkaiden tavoittamiseksi:

- Tiedotus koulutuksen vastuuohjaajille (opettajille) hankkeesta. Kohderyhmän profilointi ja selväsi tekeminen. Ei vahvaa vaikutusta. Kouluttajilta tulleen palautteen mukaan projektin kohderyhmää määrittely tuottaa leimautumisvaaran.
- Tiedotus ja projektin markkinointi suoraan asiakkaille koulutusryhmissä. Ei vaikutusta. Opiskelijat eivät todennäköisesti kokeneet työllistymisasiota vielä niin ajankohtaisina, että hankkeen tarjoama apu ei tuntunut tarpeelliselta.
- Kohderyhmään kuuluvien asiakkaiden seulominen opintorekisteristä toteutuneiden arviointien perusteella. Tämä metodi ei kuitenkaan vastannut kouluttajien arviota työllistymistodennäköisyydestä.
- Suora kontaktointi valmistuneisiin nuoriin puhelimitse. Menetelmä ei tavoittanut kohderyhmään kuuluvia, sillä puhelimeen vastasi pääsääntöisesti ne nuoret, joiden tilanne työllistymisen kannalta oli hyvä. Vastaamatta jättäneiden tilanne todennäköisesti olisi puoltanut hyvin projektiin ohjautumista, mutta tätä keskustelua ei päästy käymään.
- Foreammatti-järjestelmän käyttöönottokoulutukset ryhmille. Tämä menetelmä toimi parhaiten silloin, kun viranomaisohjausta ei ollut käytettävissä. Tässä menetelmässä tiukasta kohderyhmää määrittelystä joustettiin niin, että hankkeen asiakkaiksi kirjattiin kaikki koulutustilanteisiin osallistuneet.

Tulevia ESR-hankkeita ja ohjelmakausia ajatellen tulisi enemmän kiinnittää huomiota siihen, miten hankkeiden yhteistyö viranomaissektorin kanssa on varmistettu ennen hankkeen käynnistämistä. Tämä tulisi tehdä varsinkin niiden hankkeiden kohdalla, joissa kohderyhmään kuuluvien asiakkaiden ei voida olettaa itse olevan aktiivisia hakeutumaan hankkeeseen. Pahimmillaan toteutuu tilanne, jossa apua tarvitseville kohdistettu resurssi ei tavoita tarvitsijoitaan, mutta tämän lisäksi hanke tuottaa tuloksetonta lisätyötä myös viranomaissektorille heikon koordinaation ja hankkeiden lyhytaikaisuuden johdosta.

5 Seurantatiedot

5.1 Päästiinkö toteutuksessa hakemuksessa esitettyihin (kohta 12) numeerisiin tavoitteisiin? Mistä mahdolliset erot johtuvat?

OSKE-hankkeessa ei päästy asetettuihin numeerisiin tavoitteisiin. Pääsynä tähän oli asiakashankinnan vaikeus, jota on kuvattu aikaisemmissa kohdissa. Asiakashankinnan vaikeus vei projektin huomiota koko hankeajan, jolloin se häiritsi myös muuta kehittämis- ja asiakastyötä.

Asiakastavoite kaikkienensa oli 350 ja hankkeeseen tuli asiakkaaksi 203 henkilöä. "Senioripajoille" asiakasrekrytointi onnistui lähes tavoitteen mukaisesti, sillä asiakastavoite oli (30v tai yli) 110 asiakasta ja toteutuma oli 106 asiakasta. Nuorten osalta tavoite jäi siis puuttumaan 143 asiakkaan verran.

Hankkeen aikana oli selvästi havaittavissa, että työtoiminnassa olleet aikuiset olivat heikosta työmarkkina-asetusta huolimatta (tai sen johdosta) valmiimpia arvioimaan hankkeen tarjoamia hyötyjä omalla kohdallaan nuoriin verrattuna.

5.2 Miten asetetut numeeriset tavoitteet palvelivat hankkeen toteutusta? Mitkä indikaattorit olisivat tukeneet paremmin toteutusta? Mitä mahdollisia omia seurantatietoja tai indikaattoreita toteutuksessa hyödynnettiin?

Hankkeen numeeriset tavoitteet asettavat ne painopisteet, joiden kautta projektia toteutetaan. Kuten aiemmin on jo todettu, kiinnitettiin koko OSKE-hankkeen ajan huomiota siihen, millä tavoin kohderyhmäksi määritetyt nuoret asiakkaat tavoitetaan. Mikäli asetettu tavoite olisi ollut pienempi, niin hankkeen voimavaroja olisi suuntautunut todennäköisesti enemmän varsinaiseen asiakasprosessin kehittämiseen.

Hankkeessa hyödynnettiin Walmu-asiakastietojärjestelmää ja sen avulla oli tarkoitus kokeilla yksilökohtaisen tavoitteenasettamisen seuranta laajempina kokonaisuutena. Tämä ajatus ei kuitenkaan toteutunut toivotulla tavalla. Osasyynä tähän oli hankkeen lyhytaikaisuus, jolloin tämän joukkoseurannan hyötyjä ei päästy kokemaan. Tästä taas seurasi se, että motivaatio järjestelmän edellyttämiin välitavoitteiden kirjaamisiin vaihteli.

Asetetut numeeriset tavoitteet kertoivat huonosti hankkeen sisällöllisistä tavoitteista. Tätä voi perustella sillä, että asetettu numeerinen kohderyhmä pirstaloituu hyvin erilaisiksi lähtötilanteiksi sen jälkeen, kun sitä aletaan ohjauskeskustelujen kautta käymään läpi. Arviointien näkökulmasta heikosti työllistyyvä nuori saattaa olla se, joka työllistyy ensimmäisenä ja päinvastoin. Koulutukseen ja tulevaisuuteen vakavasti suhtautuva saattaa olla epävarma omasta tulevaisuudestaan ja valmis lisäpalveluihin vaikka niihin ei olisi edes tarvetta. Tätä yleisempää kuitenkin on se, että varsinkin nuorten on vaikeaa hahmottaa omaa asemaansa työmarkkinoilla. Ammatillisesta koulutuksesta valmistutaankin paljolti "ans kattoo nyt" asenteella.

6 Hakijan osaaminen, hankkeen riskiarviointi ja ohjausryhmä

6.1 Miten hanke kartutti tuensaajan hanketyöosaamista ja hankkeen sisällön mukaista osaamista?

Etelä-Savon Koulutus Oy:llä on vahva hanketyön osaaminen ja tämä helpotti hankkeen teknistä toteutusta. OSKE-hankkeen aikana tai sen johdosta ei sinänsä tullut mitään sellaista uutta, joka olisi erityisesti kehittänyt hankkeen hallinnointia tai taloudenhallintaa. OSKE-hanke ja sen tavoitteet keskustelivat hyvin samaan aikaan tapahtuneen koulutusreformin kanssa. Tämä mahdollistikin työllistämisteeman esiin nostamisen ja sitä kautta sisällinen teema lisäsi tuen saajan osaamista. Työpajatoiminnan yhteistyösuunnitelman laatiminen taas lisäsi Esedun tietämystä sekä kaupungin työllisyysenhoidon tarpeista kuin Mikkelin Toimintakeskus ry:n asiakastyön tarpeista. Tällä tiedolla on todennäköisesti merkitystä aikuiskoulutuksen kehittämisessä ja työpajatoiminnan hyödyntämisessä siinä.

Mikkelin Toimintakeskus ry:n osaaminen kertyi erityisesti koulutukseen ohjauksessa ja Valo-valmennuksen toteutuksessa. Mikkelin Toimintakeskus ry. liittyi valtakunnalliseen työllisyystoimijoiden VALO -verkostoon joulukuussa 2017. Valmentautujien ammatillisen tutkinnon osien näyttöjen suorittaminen alkoi osaamisen kerryttämisen ja tunnistamisen pohjalta. Valmentautujien osaamista ja osaamisvajaita tunnistettiin vertaamalla opintopolku.fi -sivuston ammattitaitovaatimusten kriteereitä käytännön työtehtäviin. Tämän jälkeen kontaktoitiin ammattiohjaajaa ja valmentautujia teki näyttösuunnitelman, jonka opettaja hyväksyi. Tästä valmentautuja eteni näytön suoritukseen ja arviointiin.

6.2 Toteutuiko hankkeen aikana ennakoituja tai muita riskejä ja kuinka niihin reagoitiin?

Syksyllä 2017 kehitettiin URA-valmennusta Esedusta vastavalmistuneille nuorille, tarkoituksella, että nuori olisi voinut siirtyä pian valmistumisensa jälkeen työkokeiluun määräajaksi Toimintakeskuksen työyksiköihin. Tämä ei kuitenkaan toteutunut, koska työkokeilua ei ollut lainsäädännöllisesti mahdollista toteuttaa suunnitellulla tavalla. Tämä asia koettiin hankalaksi jo suunnitteluvaiheessa, mutta toteutuksen ongelmat tuli silti hieman yllätyksenä. Vaikka toteutukseen liittyviin juridisiin seikkoihin löydettiin ratkaisu, niin satunnainen asiakasvirta teki ryhmäpalvelujen toteutuksen hyvin haastavaksi ja ajatuksesta luovuttiin lopullisesti siinä vaiheessa, kun TE-toimisto muutti hankkeeseen ohjauksen käytäntöä.

VALO-valmennuksen toimintamalli oli uusi kaikille toimijaosapuolille ja sitä jouduttiin työstämään moneen otteeseen eri yhteyksissä. Kysymyksiksi nousivat etenkin opiskelijaksi kirjaaminen oppilaitoksen kirjoille ja se, että henkilöllä voi olla käytännössä hankittua osaamista, mihin ei enää koulutusta oppilaitoksesta haeta vaan näytetään se tutkinnon osan näyttönä. Osaamisperusteisuus ja asiakaslähtöisyys korostuu VALO-valmennuksessa sekä reformiuudistuksessa ja tämä on aiheuttanut paljon erilaisia tulkintoja asiasta eri tahojen keskuudessa.

Haasteena ilmeni myös asiakkaiden suunnitelmien hahmottelun laajuus ja kaikkien tahojen aikataulujen yhteensovitus. Tähän kului paljon aikaa asiakaskohtaisesti. Sisältöjen hahmottaminen oli hyvin henkilökohtaista kartoitusta vaativaa.

6.3 Miten ohjausryhmä tuki hankkeen toteutusta? Miten ohjausryhmä luonnehti hankkeen onnistumista?

OSKE-hankkeen ohjausryhmä oli keskustelevalta ja asiantuntevalta. Ohjausryhmän kokouksia pidettiin kaiken kaikkiaan viisi. Ohjausryhmän kokouksissa käytiin lävitse hankkeen toteutusta ja toteutussuunnitelmaa. Ohjausryhmä tuki pääsääntöisesti esitettyjä menettelytapoja, mutta jokaisessa kokouksessa tuli paljon myös vaihtoehtoisia ideoita tai parannuksia jo esitettiin. Lähes jokaisessa ohjausryhmässä käsiteltiin asiakashankintaa ja sen haasteita. Ohjausryhmässä kuitenkin todettiin, että kyseinen ongelma ei koske pelkästään OSKE-hanketta. Ohjausryhmissä käytiin myös lävitse niitä keinoja, joilla asiakashankintaa oli tehty.

6.4 Miten kohderyhmä koki hankkeen? Millaista palautetta kohderyhmältä on saatu?

Senioripajalaisten osalta tehtiin palautekysely, jossa vastauksia tuli suhteellisen vähäinen määrä (14). Vastausten viesti oli kuitenkin selkeä. Asiakkaat kokivat saaneensa apua nimenomaan koulutusmahdollisuuksien selvittämisessä ja koulutukseen ohjautumisessa. Työllistymisen osalta koettu hyöty ei ollut niin vahva.

Yleisesti asiakkaiden kokemukset voi kuitenkin jakaa kahteen kategoriaan. Niihin asiakkaisiin, jotka kokivat hankkeesta intensiivisen asiakasprosessin, jossa vuorovaikutus ja ohjaus oli vahvasti läsnä. Nämä asiakkaat antoivat hankkeesta pääsääntöisesti myönteistä palautetta, joka on olettamuskin. Vapaaehtoisuuteen perustuva hanke pitää sisällään usein asiakkaan odotuksen, jossa "kaikki, mitä saa on plussaa.. tuskin tästä mitään haittaakaan on". Toinen kategoria pitää sisällään asiakkaat, joiden hankekokemus perustui lyhyeen ohjaustilanteeseen tai sitten esim. Foreammatti järjestelmään perehdyttämiseen. Näillä asiakkailla kokemus hankkeesta jäi vähäiseksi. Tästä huolimatta näiden lyhyidenkin hankeasiakkuuksien merkitys saattoi olla yksilön kohdalla merkittävä.

7 Horisontaaliset tavoitteet

7.1 Sukupuolten tasa-arvo

	Kyllä	Ei	Perustelu
Hankkeessa tehtiin toimintaympäristön analyysi sukupuolinäkökulmasta	x		Hankkeen asiakasrekrytoinnissa on hyödynnetty opiskelijarekistereistä tehtyä ammattialakohtaista analyysiä. Työpajasuunnittelussa on huomioitu kyseisen metodin mahdollisuudet sukupuolisen segregaaation madaltajana.
Sukupuolinäkökulma huomioitiin hankkeen toiminnassa (valtavirtaistaminen)	x		Hankkeen asiakastyössä on huomioitu uravalintaan liittyvät mahdollisuudet ja vaihtoehdot myös epätyypillisten valintojen osalta.
Hankkeen päätavoite oli sukupuolten tasa-arvon edistäminen	x		Hankkeen päätavoite on kohderyhmään kuuluvien työllistymisen edistäminen. On kuitenkin tiedossa, että sukupuolisesti jäykät työmarkkinat eivät jousta parhaalla mahdollisella tavalla ja tähän tulee kiinnittää huomiota.

7.2 Kestävä kehitys

Vaikutuksen kohde	Vaikutusaste		Perustelu
	Välitön vaikutus	Väiällinen vaikutus	
Ekologinen kestävyys			
Luonnonvarojen käytön kestävyys	1	1	Hankkeessa osatoteuttajana ollut Mikkelin Toimintakeskus ry. toteuttaa omassa valmennustyössään myös ympäristötietoisuutta ja kestävä kehityksen edistämistä.
Ilmastonmuutoksen aiheuttamien riskien vähentäminen	1	1	Hankkeessa osatoteuttajana ollut Mikkelin Toimintakeskus ry. toteuttaa omassa valmennustyössään myös ympäristötietoisuutta ja kestävä kehityksen edistämistä.
Kasvillisuus, eliöt ja luonnon monimuotoisuus	0	0	Hankkeella ei suoranaista vaikutusta tähän teemaan.
Pinta- ja pohjavedet, maaperä sekä ilma (ja kasvihuonekaasut)	0	0	Hankkeella ei suoranaista vaikutusta tähän teemaan.
Natura 2000 -ohjelman kohteet	0	0	Hankkeella ei suoranaista vaikutusta tähän teemaan.
Taloudellinen kestävyys			
Materiaalit ja jätteet	2	2	Hankkeessa osatoteuttajana ollut Mikkelin Toimintakeskus ry. toteuttaa omassa valmennustyössään myös ympäristötietoisuutta ja kestävä kehityksen edistämistä. Kierrätys ja materiaalien uusiokäyttö tulee valmennuksessa oleville asiakkaille konkreettisesti tutuksi.
Uusiutuvien energialähteiden käyttö	0	0	Hankkeella ei suoranaista vaikutusta tähän teemaan.
Paikallisen elinkeinorakenteen kestävä kehittäminen	1	1	Hankkeen yksi väiällinen vaikutus on osaamistason kohottaminen, jolla taas oma vaikutuksensa tuotantomahdollisuuksien monipuolistamiseen.
Aineettomien tuotteiden ja palvelujen kehittäminen	0	0	Hankkeella ei suoranaista vaikutusta tähän teemaan.
Liikkuminen ja logistiikka	0	0	Hankkeella ei suoranaista vaikutusta tähän teemaan.
Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys sekä yhdenvertaisuus			
Hyvinvointi	2	2	Nuorten kohdalla hanke pyrki vähentämään työmarkkinoilta syrjäytymisen uhkaa. Aikuisten kohderyhmässä tavoitteena oli osallistumisen ja kouluttautumisen edistäminen, jotka onnistuessaan välittömästi kohottavat hyvinvointia sekä yksilö- että yhteisötasolla.
Tasa-arvon edistäminen	1	1	Yksilön toimintaedellytysten parantaminen lisää tasa-arvoa varsinkin silloin, kun kohderyhmäksi on valikoitunut heikossa työmarkkina-asemassa olevat.
Yhteiskunnallinen ja kulttuurinen yhdenvertaisuus	1	1	OSKE-hankkeessa edistettiin yksilön osaamisen kartoittamista ja sen dokumentoimista. Tämä osaamiseen perustuva asiakastiedon kerääminen vähentää sukupuoleen, sukunimeen tms. seikkaan liittyvää vaikutusta. Tämä toteuttaa yhdenvertaisuutta omalta osaltaan.
Kulttuuriympäristö	0	0	Hankkeella ei suoranaista vaikutusta tähän teemaan.
Ympäristöosaaminen	0	0	Hankkeella ei suoranaista vaikutusta tähän teemaan.

8 Julkisuus, tiedottaminen ja yhteydet muihin hankkeisiin

8.1 Miten hanke näkyi julkisuudessa? Miten hankkeesta tiedotettiin?

Tammikuussa 2018 hanke kiersi Toimintakeskuksen eri yksiköissä. Tapaamisissa jaettiin esitteitä ja kerrottiin hankkeen palveluista ja varattiin aikoja koulutus- ja työhönvalmennukseen.

2018 alkuvuodesta lisäsimme kontaktointia työnantajien suuntaan. Yhteyttä otettiin sähköpostilla, puhelimitse ja vieraillemalla yrityksissä valmentautujien kanssa.

Mainontaa rakennettiin koulutuksen ja pajayhteistyön markkinointiin. Toimintakeskuksen myymälässä, keittiössä ja puuosastolla sekä logistiikassa kuvattiin esittelyvideo, minkä viestinä oli koulutusyhteistyö Etelä-Savon ammattiopiston kanssa.

8.2 Mihin hankkeisiin tai hankekokonaisuuksiin hanke toiminnallisesti tai muuten liittyi ja miten? (Merkitse myös hakemusnumerot tai hankekoodit)

Kesällä 2018 toteutimme Ohjaustoimintaa palvelutuotteena-kokeilun yhteistyössä Esedun, Meijän Mikkelin Yhdessä Luontoon-hankkeen ja Mikkeli Puiston kanssa. Samalla valmentautajat suorittivat ohjaustoiminnan tutkinnonosan näyttöjä.

Olemme kontaktoineet lukuisia ammattiopettajia logistiikka, pintakäsittely, puu- metalli, sähkö- ja elektroniikka, liiketoiminta-, kotityö- ja puhdistus, kiinteistöhoito, SOTE-, taideteollisuus- ja tekstiili -aloilta. Suomen Nuorisio opistolle nuorisotyön aloille opettaja kontakteja rakennettu myöskin. XAMK yhteistyötä meillä on ollut opinnäytetyö asioissa sekä työssä oppimisen merkeissä. Otavan Opistolle yhteistyötä on ollut peruskoulun arvosanojen nostamisen yhteydessä.

9 Aineiston säilytys

9.1 Missä hankkeen aineisto säilytetään tai arkistoidaan? Yhteyshenkilön yhteystiedot.

Hankkeen päättymisen jälkeen asiakirjat säilytetään Etelä-Savon Koulutus Oy:n päätearkistossa, Otavankatu 4, Mikkeli.

Yhteyshenkilö Outi Holappa, puh.044-7115301, Riitta Parkkinen 044-7115600.

Sähköiset asiakirjat (taloushallinnon asiakirjat, ostolaskut, myyntilaskut, muistiot ja matkalaskut) säilytetään pitkäaikaisarkistossa SARKK-järjestelmässä.

10 Liitteet ja allekirjoitus

Liitteet

Tuensaaja vakuuttaa tässä loppuraportissa ja sen taustalomakkeissa antamansa tiedot oikeiksi.

Päiväys ja hakijaorganisaation sähköinen allekirjoitus

29.8.2019 Tiina Marjut Tervaniemi
Hankepäällikkö

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti

S21051 OSKE - osaamisen kehittämisen pajat

Kustannusarvion ja rahoitussuunnitelman toteuma

Kustannukset	Yhteensä €	Rahoitus	Yhteensä €	% nettokustannuksista
1. Palkkakustannukset	457 198,21	Kuntien rahoitus: tuensaajan omarahoitus	90 773,14	16,64
2. Ostopalvelut	10 573,07	Yksityinen rahoitus: tuensaajan omarahoitus	45 600,24	8,36
3. Flat rate	77 723,69	Yhteensä	136 373,38	25,00
Kustannukset yhteensä	545 494,97			
Nettokustannukset yhteensä	545 494,97	Rahoitussuunnitelma yhteensä	141 776,00	
Kustannusarvio yhteensä	567 103,00			